

No. Dokumen : GPK (A) : 1/2012

Garis Panduan Penyembelihan Ternakan Korban

Jabatan Perkhidmatan Veterinar,
Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani
Wisma Tani, Blok Podium,
Lot 4G1, Presint 4,
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,
62630 Putrajaya
Malaysia
Tel : - 03-8670 2000
Faks : - 03-8688 6943

Garis Panduan Penyembelihan Ternakan Korban

Garis Panduan Penyembelihan Ternakan Korban

No. Dokumen : GPK (A) : 1/2012

Seksyen Pengurusan & Pembangunan Abatoir,
Bahagian Pembangunan Industri Hiliran,
Jabatan Perkhidmatan Veterinar,
Wisma Tani, Blok Podium,
Lot 4G1, Presint 4,
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,
62630 Putrajaya
Malaysia
Tel : 03-8870 2000
Faks : 03-8888 6949

Cetakan Pertama 2012
Penerbitan © JABATAN PERKHIDMATAN VETERINAR MALAYSIA

ISBN : 978-967-0176-08-6

Hak cipta terpelihara. Tidak dibenarkan mengeluarkan ulang mana-mana bahagian teks, ilustrasi dan isi kandungan buku ini dalam apa jua bentuk dan dengan apa jua cara, sama ada secara elektronik, fotokopi, mekanik, rakaman atau cara lain kecuali dengan keizinan bertulis daripada Jabatan Perkhidmatan Veterinar, Wisma Tani, Blok Podium, Lot 4G1, Presint 4, Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan, 62630 Putrajaya Malaysia

Konsep, rekabentuk dan percetakan oleh :
HNH Media Enterprise (00132230-k)
No 9-6 Subang Business Centre 47620,
Subang Jaya, Selangor Darul Ehsan
Tel / Fax : +603 8011 7947
E-mel : hnhmedia2001@yahoo.com.my

KANDUNGAN

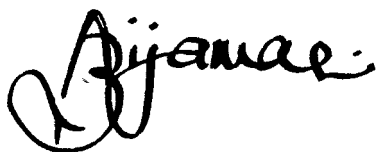
PRAKATA	iv
1.0 PENGENALAN	1
2.0 OBJEKTIF	1
3.0 UNDANG-UNDANG DAN PERATURAN	1-3
3.1 Pemindahan ternakan dan kawalan penyakit	
3.2 Kebersihan	
3.3 Penguatkuasaan undang-undang	
4.0 KEBAJIKAN HAIWAN	3-4
4.1 Teknik-teknik mengikat dan merebah ternakan korban	
4.2 Penyembelihan korban	
5.0 PENYEMBELIHAN TERNAKAN KORBAN	4-6
5.1 Tempat simpanan ternakan korban	
5.2 Tapak penyembelihan ternakan korban	
5.3 Operasi penyembelihan ternakan korban	
5.4 Tempat melapah	
6.0 PENGURUSAN SISA TERNAKAN KORBAN	6
6.1 Sisa pepejal	
6.2 Sisa cecair	
7.0 KESEDARAN AWAM	7
7.1 Orang awam	
8.0 PEMANTAUAN OPERASI PENYEMBELIHAN KORBAN	7-8
8.1 Pihak Berkuasa Veterinar	
8.2 Pihak Berkuasa Agama	
8.3 Pihak Berkuasa Tempatan	
9.0 RUJUKAN	8
JAWATANKUASA GARIS PANDUAN TERNAKAN KORBAN	9-10
LAMPIRAN	11-12

PRAKATA

Garis Panduan Penyembelihan Ternakan Korban ini disediakan untuk memberi kesedaran kepada orang ramai berhubung dengan kepentingan penyembelihan ternakan korban pada Hari Raya Aidil Adha (10 Zulhijjah) dan Hari-hari Tasyrik (11,12 dan 13 Zulhijjah) dilakukan di rumah sembelih yang diluluskan dan berlesen termasuk premis atau lokasi sementara seperti yang diluluskan oleh jabatan. Ianya merangkumi undang-undang dan peraturan mengenai pemantauan ternakan korban, premis penyembelihan, operasi penyembelihan, aspek kebajikan haiwan dan pengurusan sisa ternakan.

Garis panduan ini juga mengandungi panduan bagi membantu Jabatan Perkhidmatan Veterinar, Agensi-agensi Kerajaan, pembekal ternakan korban, ahli Jawatankuasa Masjid/surau dan orang awam bekerjasama membuat perancangan serta pembangunan infrastruktur dan kemudahan bagi penyembelihan ternakan korban di Rumah-rumah Sembelih Jabatan, masjid, surau, balai raya, padang awam, taman perumahan dan rumah persendirian. Ini bagi memastikan amalan korban/aqikah dapat dilaksanakan dengan baik tanpa menimbulkan sebarang isu atau kesan kepada penduduk dan haiwan bersekitaran.

Selain itu, ianya hendaklah dijadikan panduan asas dalam mengawalselia aktiviti penyembelihan ternakan korban oleh Agensi-agensi Kerajaan serta Pertubuhan Bukan Kerajaan agar aktiviti penyembelihan korban lebih teratur, bersih dengan mengambil kira kebajikan haiwan dan keselamatan makanan.

Datuk Dr. Abdul Aziz bin Jamaluddin
Ketua Pengarah Perkhidmatan Veterinar Malaysia 2012

1.0 PENGENALAN

Ibadah korban adalah ibadah sunat yang dituntut oleh agama Islam. Ianya dilakukan dengan menyembelih ternakan korban pada Hari Raya Aidil Adha (10 Zulhijjah) dan Hari-hari Tasyrik (11,12 dan 13 Zulhijjah). Pada lazimnya, di Malaysia penyembelihan ternakan korban ini dilakukan di masjid, surau, padang awam, balai raya dan rumah persendirian.

Justeru, satu langkah penyelarasan aktiviti penyembelihan ternakan korban perlu dilaksanakan dengan kerjasama agensi kerajaan, pembekal ternakan dan juga orang awam yang terlibat secara langsung atau tidak langsung supaya aktiviti penyembelihan korban dapat dijalankan dengan lebih teratur, bersih dan mengambil kira kebajikan haiwan dan keselamatan makanan.

2.0 OBJEKTIF

Objektif garis panduan ini adalah untuk memberi kesedaran umat Islam untuk melakukan ibadah korban dengan melakukan penyembelihan ternakan korban mereka di rumah-rumah sembelih yang diluluskan dan berlesen.

Sekiranya, penyembelihan ternakan korban dilakukan di masjid, surau, padang awam, balai raya dan rumah persendirian, garis panduan ini bertujuan untuk memberi panduan tentang pengendalian dan penyembelihan ternakan korban.

3.0 UNDANG-UNDANG DAN PERATURAN

3.1 Pemindahan ternakan dan kawalan penyakit

- 3.1.1 Pembekal dan pihak pengurusan ternakan korban perlu mendapatkan Sijil Kesihatan Veterinar dan Akuan Kebenaran Pindah dari Pusat Veterinar Kecil, Pejabat Veterinar Daerah dan Ibu pejabat Perkhidmatan Veterinar Negeri yang berkenaan dan juga capaian atas talian e-permit 2.
- 3.1.2 Pihak Berkuasa Veterinar hendaklah memeriksa setiap ternakan korban sebelum Sijil Kesihatan Veterinar dan Akuan Kebenaran Pindah dikeluarkan bagi memastikan ternakan yang akan disembelih sihat dan bebas daripada penyakit.

- 3.1.3 Sekiranya, ternakan tersebut akan disembelih di masjid, surau, padang awam, balai raya dan rumah persendirian, selain daripada Sijil Kesihatan Veterinar dan Akuan Kebenaran Pindah, Permit Penyembelihan Luar juga perlu dipohon oleh pihak pengurusan ternakan korban atau mana-mana individu yang akan menjalankan aktiviti korban. Permit Penyembelihan Luar boleh diperolehi dari Pusat Veterinar Kecil, Pejabat Veterinar Daerah, Ibu pejabat Perkhidmatan Veterinar Negeri yang berkenaan dan Rumah Sembelih Jabatan.
- 3.1.4 Penyembelihan Luar bagi tujuan sembelihan korban hanya dibenarkan pada 10, 11, 12 dan 13 Zulhijjah sahaja.
- 3.1.5 Pihak pengurusan ternakan korban atau mana-mana individu yang akan menjalankan aktiviti korban perlu memohon Permit Penyembelihan Luar sekurang-kurangnya dua (2) hari sebelum tarikh penyembelihan korban.

KATA KUNCI

Ternakan bagi tujuan ibadah korban hendaklah mempunyai dokumen - dokumen;

1. Akuan Pemindahan Ternakan
2. Sijil Kesihatan Veterinar
3. Permit Penyembelihan Luar

3.2 Kebersihan

- 3.2.1 Penyembelihan ternakan korban yang dilakukan di Rumah Sembelih diluluskan atau berlesen adalah lebih terjamin kebersihan dan keselamatannya kerana setiap daging yang dikeluarkan telah diperiksa oleh Pihak Berkuasa Veterinar.
- 3.2.2 Penyembelihan ternakan korban yang dilakukan di luar dan perkarangan masjid, surau, balai raya, padang awam, taman perumahan serta rumah persendirian perlu menitikberatkan aspek kebersihan dan kualiti bagi memastikan daging korban bersih dan selamat untuk dimakan.

3.3 Penguatkuasaan Undang-undang

Garis Panduan ini adalah tertakluk kepada undang-undang dan peraturan berikut:

- 3.3.1 Akta Binatang 1953 (Semakan 2006)[Akta 647];
- 3.3.2 Kaedah-kaedah Binatang (Kawalan Penyembelihan) 2009;
- 3.3.3 Enakmen dan warta kerajaan negeri;
- 3.3.4 Undang-Undang Kecil Pihak Berkuasa Tempatan.

4.0 KEBAJIKAN HAIWAN

Garis panduan ini memberi penekanan terhadap aspek-aspek kebajikan haiwan yang merangkumi :

4.1 Teknik-teknik mengikat dan merebah ternakan korban

- 4.1.1 Ternakan korban perlu diikat menggunakan tali yang sesuai dan direbahkan di tempat yang sesuai serta tidak menyebabkan kecederaan kepada ternakan bagi memastikan kebajikan haiwan terjamin.
- 4.1.2 Panduan mengenai teknik-teknik mengikat dan merebahkan ternakan sembelihan korban bagi menjamin kebajikan haiwan boleh berpandukan kepada gambar rajah di lampiran.
- 4.1.3 Khidmat nasihat mengenai kebajikan haiwan, teknik-teknik mengikat dan merebahkan ternakan sembelihan korban boleh diperolehi daripada Pihak Berkuasa Veterinar di negeri-negeri berkenaan.

4.2 Penyembelihan korban

Garis Panduan ini memberi panduan tentang penyembelihan ternakan korban mengikut syariat Islam:

- 4.2.1 Penyembelihan korban hendaklah mengikut hukum-hukum penyembelihan serta syariat yang telah ditetapkan oleh agama Islam.

- 4.2.2 Ternakan korban yang sedang menunggu untuk disembelih perlu diasingkan bagi mengelakkan ia melihat ternakan lain yang sedang disembelih bagi menjaga kebajikan haiwan mengikut pandangan Islam.
- 4.2.3 Pisau yang digunakan untuk penyembelihan hendaklah tajam dan bersih dan penyembelihan hendaklah dilakukan dengan pantas tanpa mengangkat mata pisau.
- 4.2.4 Pisau tidak boleh diasah di hadapan ternakan yang hendak disembelih bagi menjaga kebajikan haiwan.
- 4.2.5 Ternakan hendaklah dilapah ditempat yang bersih dan bersesuaian setelah ianya mati.

5.0 PENYEMBELIHAN TERNAKAN KORBAN

Penyembelihan ternakan korban yang dijalankan di masjid, surau, padang awam, balai raya dan rumah persendirian perlu mempunyai kemudahan-kemudahan yang bersesuaian seperti berikut :

5.1 Tempat simpanan ternakan korban

- 5.1.1 Lapang, teduh dan selamat;
- 5.1.2 Bekalan makanan dan air minuman yang bersih dan mencukupi.

5.2 Tapak penyembelihan ternakan korban

- 5.2.1 Sesuai, bersih dan selamat;
- 5.2.2 Penyembelihan tidak boleh dilakukan berhampiran saluran awam.

5.3 Operasi penyembelihan ternakan korban

- 5.3.1 Teknik merebah ternakan sebelum disembelih
 - 5.3.1.1 Mengambilkira kebajikan ternakan;
 - 5.3.1.2 Teknik-teknik merebah ternakan berdasarkan lampiran di dalam Garis Panduan ini;

5.3.1.3 Setelah ternakan direbahkan, pekerja perlu menekan badan lembu dengan serta-merta bagi mengelakkan lembu daripada bergerak dan terus mengikat kaki depan dan belakang.

5.3.2 Proses penyembelihan

5.3.2.1 Penyembelihan korban hendaklah mengikut hukum-hukum penyembelihan serta syariat yang telah ditetapkan oleh agama Islam;

5.3.2.2 Ternakan korban diletakkan dalam posisi menghadap kiblat;

5.3.2.3 Penyembelihan hendaklah dilakukan dengan menggunakan pisau yang tajam dan bersih;

5.3.2.4 Penyembelihan hendaklah dilakukan dengan pantas tanpa mengangkat mata pisau.

KATA KUNCI

Penyembelihan ternakan korban hendaklah menitikberatkan aspek – aspek berikut;

1. Kebajikan haiwan
2. Mengikut Syariat Islam

5.4 Tempat melapah

5.4.1 Ternakan yang telah disembelih, hendaklah digantung di tempat yang bersesuaian dan bersih bagi tujuan melapah;

5.4.2 Sekiranya, ternakan dilapah di atas lantai, permukaannya hendaklah dialas dengan pelapik yang sesuai dan bersih;

5.4.3 Karkas yang telah dilapah, hendaklah digantung pada tiang yang tidak karat dengan ketinggian yang bersesuaian agar karkas tidak mencecah lantai;

5.4.4 Daging hendaklah dimasukkan dalam bekas yang bersih.

5.5 Tempat memotong daging

- 5.5.1 Pemotongan daging hendaklah menggunakan Papan Pemotong Daging (Chopping board) dari bahan yang sesuai, bersih, selamat dan kukuh (dicadangkan diperbuat daripada plastik sekurang-kurangnya 2 inci tebal);
- 5.5.2 Proses memotong daging hendaklah dilakukan di atas meja yang di alas dengan bahan yang sesuai dan bersih.

KATA KUNCI

Kawasan melapah dan memotong daging hendaklah dititikberatkan kebersihan dan kesesuaian tempat

6.0 PENGURUSAN SISA TERNAKAN KORBAN

Sisa penyembelihan ternakan korban hendaklah diuruskan dengan baik bagi mengelakkan pencemaran:

6.1 Sisa Pepejal

- 6.1.1 Sisa pepejal hendaklah dibungkus dan dilupuskan dengan cara yang bersesuaian dan tidak bertentangan dengan peraturan Pihak Berkuasa Tempatan.

6.2 Sisa Cecair

- 6.2.1 Sisa cecair seperti darah penyembelihan hendaklah ditanam atau dilupuskan dengan cara yang bersesuaian serta tidak bertentangan dengan peraturan Pihak Berkuasa Tempatan.

KATA KUNCI

Pembuangan sisa – sisa sembelihan korban hendaklah dilupuskan mengikut peraturan pihak berkuasa tempatan

7.0 KESEDARAN AWAM

Garis Panduan ini bertujuan untuk memberi kesedaran kepada semua yang terlibat dalam rantaian penyembelihan ternakan korban :

7.1 Orang awam

- 7.1.1 Kesedaran terhadap risiko jangkitan penyakit zoonotik (penyakit yang berjangkit dari ternakan ke manusia);
- 7.1.2 Memberi kesedaran kepada orang ramai untuk menyembelih ternakan korban mereka di rumah sembelih yang diluluskan atau berlesen bagi memastikan daging korban yang bersih dan selamat untuk dimakan. Ianya dapat dilakukan dengan kerjasama Jabatan Perkhidmatan Veterinar, Agensi-agensi Kerajaan, Pertubuhan Bukan Kerajaan, Ahli-ahli Jawatankuasa Masjid, Surau, serta Ketua-ketua Kampung/adat;
- 7.1.3 Memberi kesedaran kepada orang awam tentang kepentingan mengutamakan aspek keselamatan dan kesihatan dalam setiap aktiviti penyembelihan ternakan korban tidak kira di mana ia dilakukan.

8.0 PEMANTAUAN OPERASI PENYEMBELIHAN KORBAN

Operasi pemantauan aktiviti penyembelihan korban akan dilakukan oleh :

8.1 Pihak Berkuasa Veterinar

- 8.1.1 Akuan Kebenaran Pindah dan Sijil Kesihatan Veterinar (SKV);
- 8.1.2 Post-mortem dan Ante-mortem;
- 8.1.3 Permit Penyembelihan Luar;
- 8.1.4 Kebajikan haiwan.

8.2 Pihak Berkuasa Agama

8.2.1 Tatacara Penyembelihan mengikut syariat Islam.

8.3 Pihak Berkuasa Tempatan

8.3.1 Kawalan kebersihan persekitaran.

9.0 RUJUKAN

9.1 Akta Binatang 1953 (Semakan 2006)[Akta 647];

9.1.1 Pencegahan Perebakan Penyakit – Am;

9.1.2 Pencegahan Kezaliman Terhadap Binatang;

9.1.3 Perintah Di Bawah Subseksyen 36(1) dan (2) (Kawasan Kawalan Penyakit di peringkat Negeri).

9.2 Kaedah-Kaedah Pemeriksaan Daging 1985;

9.3 Kaedah-Kaedah Binatang (Kawalan Penyembelihan) 2009;

9.4 Enakmen Pendaftaran Lembu-Kerbau (Peringkat Negeri).

JAWATANKUASA GARIS PANDUAN PENYEMBELIHAN TERNAKAN KORBAN

Penasihat

Dr. Ahmad bin Salleh

Pengarah Bahagian Pembangunan Industri Hiliran

Ahli Jawatankuasa

Dato' Mohamed Radzuan bin Malek

Bahagian Penguatkuasaan

Dr. Zainor bin Mohd

Bahagian Diagnostik dan Kepastian Kualiti

Dr. Falizah binti Abdullah

Bahagian Pembangunan Industri Hiliran

Dr. Mohd Razli bin Abdul Razak

Bahagian Pembangunan Industri Hiliran

Dr. Marzuna binti Md Yunus

Bahagian Pembangunan Industri Hiliran

Dr. Mohd Razi bin Abdullah

Bahagian Pembangunan Komoditi Ternakan

Dr. Aidi bin Mohamad

Bahagian Perancangan

Dr. Ani binti Yardi

Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri Selangor

Dr. Melia binti Abd. Salam

Bahagian Pengurusan Biosekuriti dan SPS

Pn. Hjh. Munah binti Abdullah

Kompleks Abatoir Senawang

Pn. Siti Zubaidah binti Ariffin

Kompleks Abatoir Shah Alam

En. Ismail Fahmi bin Md. Salleh

*Bahagian Kesihatan Persekitaran,
Jabatan Kerajaan Tempatan*

Urusetia

En. Kamaruzzaman Khan bin Nawab

*Bahagian Kesihatan Persekitaran,
Jabatan Kerajaan Tempatan*

En. Ahmad Solihin bin Maryakon

*Bahagian Penyelidikan dan Pembangunan,
Jabatan Agama Islam Selangor (JAIS)*

Ust. Hamdan bin Muhamad

*Bahagian Kemajuan Islam,
Masjid Tuanku Mizan Putrajaya*

Ust. Jafri bin Abdullah

*Bahagian Hab Halal,
Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM)*

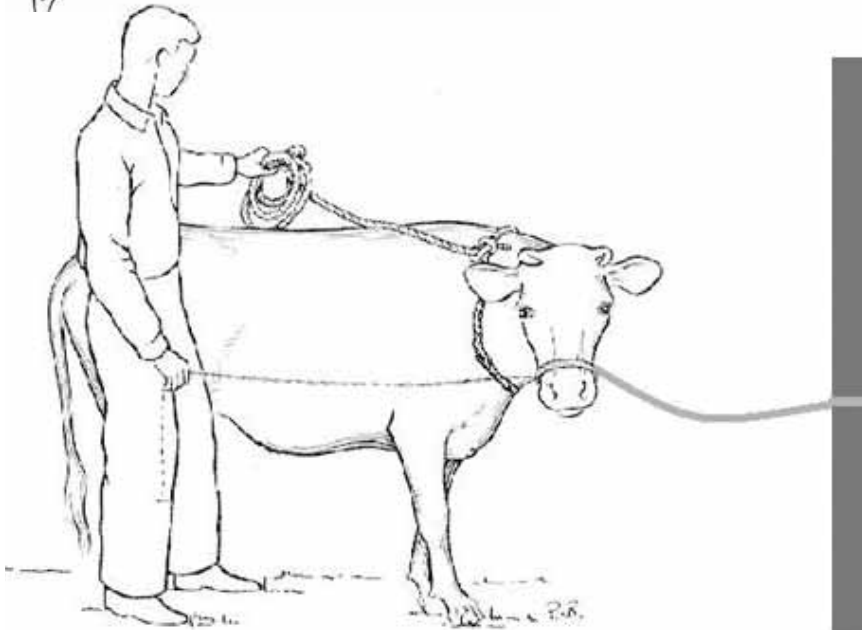
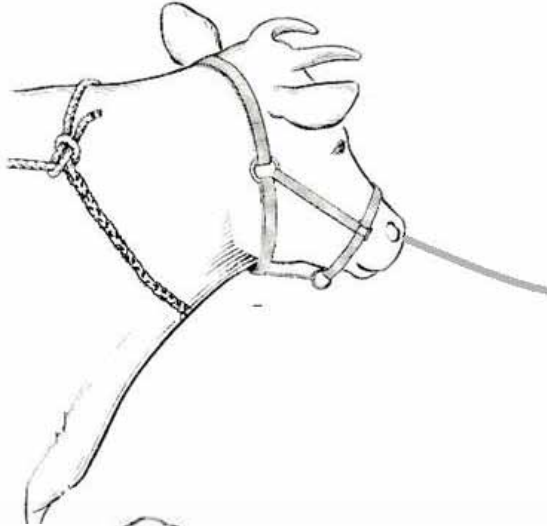
En. Abdullah bin Muhammad

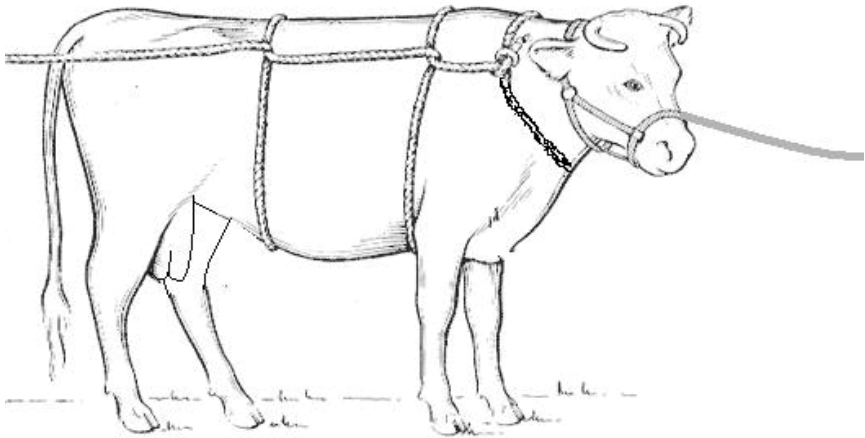
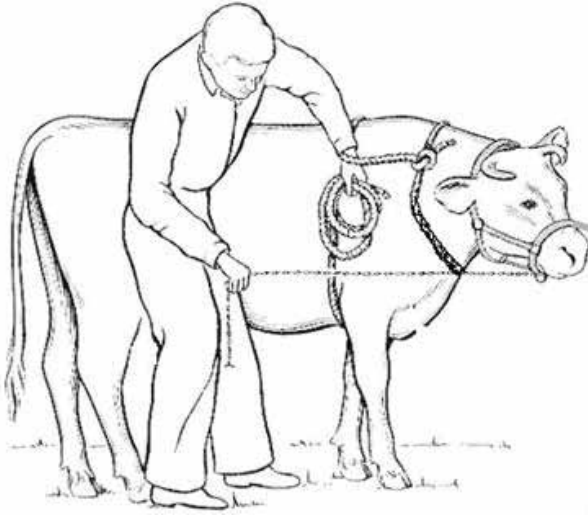
EP Marketing Sdn. Bhd.

Dr. Lokman Hakim bin Idris**Dr. Khairina Akmar binti Khalid****Dr. Norhana binti Mohamad Nadzir****Pn. Syarifah Fatimah binti Syed Abdullah****Pn. Rukhazanah binti Jaafar****Pn. Siti Rohayu binti Mat****En. Mohamad Zaki bin Mohamad Amin**

LAMPIRAN 1

Kekangan Kaedah Rope Squeeze

ISBN 978-967-0176-08-6

9 789670 176086